

2009-2011

NUORISOPSYKIATRIA

Vastuuhenkilö: Prof. Mauri Marttunen

KLL/Psykiatrian tulosyksikkö/Nuorisopsykiatrian yksikkö, Välskärinkatu 12,

PL 280, 00029 HUS

Puh. (09) 4711, mauri.marttunen@hus.fi

Tavoitteet

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen suorittaneen lääkärin tulee hallita nuorten psyykkisten häiriöiden epidemiologia, diagnostiikka, etiologia, tutkimus- ja hoitomenetelmät, ennuste ja ennalta ehkäisyn mahdollisuudet.

Koulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon.

Tavoitteiden osakokonaisuuksia

- Perustiedot elämänkaaresta; lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykkinen kehitys*
- Psykiatriaan tarvittavat perustiedot neurobiologiasta*
- Psykiatrinen diagnostiikka*
- Perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta*
- Perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä*
- Psykoterapian perusteet*
- Perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä*
- Nuoruusiän psyykkinen kehitys ja sen häiriöt
- Nuoruusiän fyysinen kehitys
- Nuoruusiän psykiatrinen diagnostiikka
- Riittävän laajasti psykologiset, biologiset ja fysiologiset tutkimusmenetelmät
- Riittävä tieto nuorten psykoterapiamuodoista ja taito ainakin yhdessä terapiamuodossa
- Nuorten psykiatrinen lääkehoito
- Työryhmän ohjaaminen
- Moniammatillinen yhteistyö
- Nuorten mielenterveyshäiriöiden ennaltaehkäisy
- Perehtyneisyys alan tieteellisiin menetelmiin ja valmius tutkimuksen tekemiseen.
- Nuoria koskeva lainsäädäntö ja osattava tehdä asiantuntijalausunto

Koulutukseen hakeutuminen

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon ja laillistuksen jälkeen. Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutukseen pääseminen edellyttää todettua soveltuvuutta nuorisopsykiatrian erikoislääkäriksi. Hakijan aikaisempi kokemus ja tieteellinen ansio lasketaan hyväksi. Mikäli vastuuhenkilö katsoo hakijan sopimattomaksi alalle, käsitellään asia hakijan oikeusturvan toteutumiseksi ja hakijan niin toivoessa eri yliopistojen vastuuhenkilöiden yhteisessä kokouksessa. Halutessaan hakija voi pyrkiä erikoistumaan toiseen yliopistoon.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti:

6 kk palvelu aikuispsykiatriassa, 9 kk palvelu jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla (aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatria).

Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia päämääriä.

Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteet (*:llä merkityt) ja palvelut kirjataan lokikirjaan

Eriytyvä koulutus (4 v)

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana. Eriytyvä koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovituissa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Palvelua yliopistollisessa sairaalassa vaaditaan vähintään 2 vuotta. Poikkeuksena ovat tohtori- ja dosenttijohtoiset koulutussairaalat, jolloin tarvittava yliopistollinen palvelu on vähintään 1 vuosi.

Nuorisopsykiatriassa eriytyvä koulutus on 3–4 vuotta nuorisopsykiatriassa ja 0–12 kk jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla. Nuorisopsykiatrista palvelua tulee suorittaa sekä osastolla että avohoidossa. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kk erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kk palvelua kliinisellä nuoren ruumiilliseen kasvuun ja kehitykseen liittyvällä erikoisalalla (pediatria, neurologia, sisätaudit).

Toimipaikkakoulutus: Käytännön työtä täydentävät säännölliset toimipaikkakoulutustilaisuudet, jotka syventävät tietämystä erikoisalasta. se sisältää luentoja, seminaareja, potilaskokouksia ja henkilökohtaista operusta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään keskimäärin 4 tuntia viikossa lukukausien aikana ja se muodostuu seuraavasti: nuorisopsykiatriaan liittyvät luennot ja seminaarit, nuorisopsykiatrian teoreettiset seminaarit (4 tuntia kahden viikon välein), lähikouluttajan antama henkilökohtainen ohjaus kerran viikossa, potilaskonsultaatiot, psykoterapian työnohjaus.

Psykoterapiakoulutus: Psykoterapiakoulutusta sisältyy sekä runko- että eritytyvän vaiheen koulutukseen. Psykoterapiakoulutusta annetaan nuoren hoitosuhteen perusteista, kriisien hoidosta, lyhyt- ja pitkäkestoisesta psykoterapiasta, ja työskentelystä nuoren vanhempien ja perheen kanssa. Erikoistuva lääkäri perehtyy myös ryhmä-, toiminta- ja verkostoterapiaan. Tavoitteena on, että erikoistuva voi hakeutua psykoterapiakoulutukseen, joka johtaa Valviran hyväksymään psykoterapeutin ammattinimikepätevyteen.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (runkokoulutus 40 + eriytyvä koulutus 40)

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen, kerran vuodessa yhdessä järjestämään nuorisopsykiatriseen kliiniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatrisen yhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Lähijohtajakoulutus (30 opintopistettä)

Koulutuksen rungon muodostaa johtamisportfolio, johon kirjataan henkilökohtaiset tavoitteet, omat havainnot työpaikoilta ja siihen liittyvä pohdinta, merkinnät mentoritapaamisista, kerätty palaute sekä koulutusohjelman mukaiset tehtävät ja opintosuoritteet. Koulutukseen lasketaan hyväksi perusterveydenhuollon lisäkoulutukseen sisältyvä hallinnon koulutus. Sen lisäksi koulutukseen kuuluu kolme kaikille erikoisalaille yhteistä kaksipäiväistä lähiopetusjaksoa sekä kaksi erikoisalakohtaista lähiopetuspäivää (lähiopetuspäivät yhteensä 10 op), itsenäisten kehittymistehtävien laadinta ja kirjallisuusosio. Koulutuksen voi suorittaa 2-6 vuoden aikana.

10 lähiopetuspäivää = 10 op	Kehittymistehtävät 10 op	Kirjallisuustehtävät 5 op	Portfolio 5 op
--------------------------------	-----------------------------	---------------------------	----------------

Koulutus hallinnoidaan ja suoritetaan Moodle-oppimisympäristössä.

Lisätietoja: www.med.helsinki.fi/erikoislaakari/johtamiskoulutus ja
<http://blogs.helsinki.fi/lahijohtajakoulutus>.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista lähikouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein. Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä.

Koulutuksen vastuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain. Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Evans DE, Foa EB, Gur RF, Hendin H, O'Brien CP, Seligman MEP, Walsh BT (eds). Treating and preventing adolescent mental health disorders. What we know and what we don't know. (Luvut I-VII) Oxford University Press, 2005
 2. Kutcher S. (Ed.): Practical child and adolescent psychopharmacology. Cambridge University Press
 3. Mangs K, Martell B. 0-20 år i psykoanalytiska perspektiv. Studentlitteratur, Lund 1999.
 4. Winnicott D.W.: The maturational process and the facilitating environment. Karnac Books
 5. Worden M.: Adolescents and their families. An introduction to assessment and intervention. Haworth Press
 6. Aalberg V. & Siimes M.: Lapsesta aikuiseksi. Nemo
 7. Laukkanen E., Marttunen M. Miettinen S. & Pietikäinen M.: Nuorten psyykkisten ongelmien kohtaaminen. Duodecim
 8. Lönnqvist J., Heikkinen M., Henriksson M., Marttunen M. & Partonen T. (toim.): Psykiatria. Duodecim
- Lisäksi suositellaan: Brummer M & Enckell H.: Lasten ja nuorten psykoterapia (WSOY)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Adolescence
2. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
3. Journal of Child Psychology and Psychiatry
4. Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology
5. Alaa koskevat kotimaiset tieteelliset julkaisut ja lääketieteelliset aikakauslehtiartikkelit

Lainsäädäntö

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruslait
– KansanterveysL ja A, ErikoissairaanhoitoL ja A, SosiaalihuoltoL ja A

2. Täsmenävät erityislait

– L ja A potilaan asemasta ja oikeuksista, MielenveysL ja A, LastensuojeluL ja A, KoulukotiA, L lapsen hoitotuesta, L kehitysvammaisten erityishuollosta, PäihdehuoltoL, HuuhausaineL

3. Alaikäisten asema ja sosiaaliturva

– YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, SairausvakuutusL ja A

4. Ammatin harjoittaminen

– Terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva L ja A

2007-2009

NUORISOPSYKIATRIA

Vastuuhenkilö: Prof. Mauri Marttunen

KLL/Lasten ja nuorten sairaala/Nuorisopsykiatrian yksikkö, Lastenlinnantie 2, PL 280, 00029 HUS

Puh. (09) 4711, mauri.marttunen@hus.fi

Tavoitteet

Nuorisopsykiatrian erikoislääkäriskoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon.

- Perustiedot elämänkaaresta; lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykinen kehitys*
- Psykiatria tarjittavat perustiedot neurobiologiasta*
- Psykiatrinen diagnostiikka*
- Perustiedot psykiatrisesta lääkähoidosta*
- Perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä*
- Psykoterapian perusteet*
- Perustiedot psykiatria liittyvästä lainsäädännöstä*
- Tuntee nuoruusiän psyykinen kehitys ja sen häiriöt
- Osattava nuoruusiän fyysinen kehitys
- Hallita nuoruusiän diagnostiikka
- Tuntee riittävän laajasti psykologiset, biologiset ja fysiologiset tutkimusmenetelmät
- Omata riittävä tieto nuorten psykoterapiamuodoista ja taito ainakin yhdessä terapiamuodossa
- Osattava nuorten lääkehoito
- Osattava ohjata työryhmää
- Kyettävä moniammatilliseen yhteistyöhön
- Olla perehtynyt ennaltaehkäisyyn
- Olla perehtynyt alan tieteellisiin menetelmiin ja omata valmius tutkimuksen tekemiseen.
- Tunnettava nuoria koskeva lainsäädäntö ja osattava tehdä asiantuntijalausunto

Koulutukseen hakeutuminen

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen liseniaattitutkinnon jälkeen.

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutukseen pääseminen edellyttää todettua soveltuvuutta nuorisopsykiatrian erikoislääkäriksi. Hakijan aikaisempi kokemus ja tieteellinen ansio lasketaan hyväksi. Mikäli vastuuhenkilö katsoo hakijan sopimattomaksi alalle, käsitellään asia hakijan oikeusturvan toteutumiseksi ja hakijan niin toivoessa eri yliopistojen vastuuhenkilöiden yhteisessä kokouksessa. Halutessaan hakija voi pyrkiä erikoistumaan toiseen yliopistoon.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti:

6 kk palvelu aikuispsykiatriassa, 9 kk jotakin psykiatrian erikoisalaa, aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa.

Runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu tulee sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia päämääriä.

Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteet (*:llä merkityt) ja palvelut kirjataan lokikirjaan

Eriytyvä koulutus (4 v)

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana. Eriytyvän koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovitussa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Palvelua yliopistollisessa sairaalassa vaaditaan vähintään 2 vuotta. Poikkeuksena ovat tohtori- ja dosenttijohtoiset koulutussairaalat, jolloin tarvittava yliopistollinen palvelu on vähintään 1 vuosi.

Nuorisopsykiatriassa eriytyvä koulutus on 3–4 vuotta nuorisopsykiatriassa ja 0–12 kk jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla.

Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kk erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kk palvelua kliinisellä nuoren ruumiilliseen kasvuun ja kehitykseen liittyvällä erikoisalalla (pediatria, neurologia, sisätaudit).

Koulutuksen sisältö

Psykoterapiakoulutus: Psykoterapiakoulutuksen tulee taata erikoistuvalla riittävä teoreettinen opetus ja työnohjaus psykoterapiassa. Koulutus sisältää 120 tuntia teoreettista koulutusta ja psykoterapian työnohjausta vähintään 50 tuntia yksilöllistä työnohjausta tai 100 tuntia ryhmätyönohjausta.

Erikoistuva voi saada erikoistumisen aikana erityistason psykoterapeuttikoulutuksen. Kouluttajalla tulee tällöin olla psykoterapian vaativan erityistason koulutus. Koulutuksen vähimmäisvaatimukset ovat silloin:

Koulutuksen teoreettinen, systemaattinen opetus on 200 tuntia, josta 60 tuntia suoritetaan runkokoulutuksen aikana ja 140 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana. Lisäksi vaaditaan perehtymistä alan kirjallisuuteen.

Työnohjauksen alaisena tapahtuva psykoterapeuttinen työskentely, jonka laadun ja keston määrää ko. psykoterapiamuoto.

Työnohjauksen määrän tulee olla vähintään 50 tuntia yksilöohjausta tai 100 tuntia pienryhmäohjausta.

Toimipaikkakoulutuksen ja teoreettisen koulutukset tavoitteet ovat esitetyt kohdassa tavoitteet.

Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla, jossa on eriteltyä sekä kliinisen että teoreettisen koulutuksen sisällöt ja niiden toteutuminen.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa lukukausien aikana.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (runkokoulutus 40 + eriytyvä koulutus 40 + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen, kerran vuodessa yhdessä järjestämään nuorisopsykiatriseen kliiniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen

Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatriyhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaalaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan nuorisopsykiatrin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista kouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein.

Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä

erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä.

Koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain. Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Kutcher S. (Ed.): Practical child and adolescent psychopharmacology (Cambridge Univ Press)
 2. Laufer M. & Laufer M.E.: Adolescence and developmental breakdown: A psychoanalytic view (Yale Univ Press or Karnac Books)
 3. Brummer M & Enckell H.: Lasten ja nuorten psykoterapia (WSOY)
 4. Winnicott D.W.: The maturational process and the facilitating environment (Karnac Books)
 5. Worden M.: Adolescents and their families. An introduction to assessment and intervention (Haworth Press)
 6. Aalberg V. & Siimes M.: Lapsesta aikuiseksi (Nemo)
 7. Lönnqvist J., Heikkinen M., Henriksson M., Marttunen M. & Partonen T. (toim.): Psykiatria (Duodecim)
- Lisäksi suositellaan: Laukkanen E., Marttunen M. Miettinen S. & Pietikäinen M.: Nuorten psyykkisten ongelmien kohtaaminen (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Adolescence
2. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
3. Journal of Child Psychology and Psychiatry
4. Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology
5. Alaa koskevat kotimaiset tieteelliset julkaisut ja lääketieteelliset aikakauslehtiartikkelit

Lainsäädäntö

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruslait
– KansanterveysL ja A, ErikoissairaanhoidoL ja A, SosiaalihuoltoL ja A
2. Täsmentävät erityislaite
– L ja A potilaan asemasta ja oikeuksista, MielenterveysL ja A, LastensuojeluL ja A, KoulukotiA, L lapsen hoitotuesta, L kehitysvammaisten erityishuollosta, PäihdehuoltoL, HuumaussaineL
3. Alaikäisten asema ja sosiaaliturva
– YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, SairausvakuutusL ja A
4. Ammatin harjoittaminen
– Terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva L ja A

2005-2007

NUORISOPSYKIATRIA

Vastuuhenkilö: Prof. Veikko Aalberg

KLL/Lasten ja nuorten sairaala/Nuorisopsykiatrian yksikkö, Lastenlinnantie 2,
PL 280, 00029 HUS

Puh. 0400 - 459 434, veikko.aalberg@kolumbus.fi

Tavoitteet

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärinkoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon.

- Perustiedot elämänkaaresta; lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykinen kehitys*
- Psykiatria tarvittavat perustiedot neurobiologiasta*
- Psykiatrinen diagnostiikka*
- Perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta*
- Perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä*
- Psykoterapian perusteet*

Perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä*

- Tuntea nuoruusiän psyykinen kehitys ja sen häiriöt
- Osattava nuoruusiän fyysinen kehitys
- Hallita nuoruusiän diagnostiikka
- Tuntea riittävän laajasti psykologiset, biologiset ja fysiologiset tutkimusmenetelmät
- Omata riittävä tieto nuorten psykoterapiamuodoista ja taito ainakin yhdessä terapiamuodossa
- Osattava nuorten lääkehoito
- Osattava ohjata työryhmää
- Kyettävä moniammatilliseen yhteistyöhön
- Olla perehtynyt ennaltaehkäisyyn
- Olla perehtynyt alan tieteellisiin menetelmiin ja omata valmius tutkimuksen tekemiseen.
- Tunnettava nuoria koskeva lainsäädäntö ja osattava tehdä asiantuntijalausunto

Koulutukseen hakeutuminen

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon jälkeen. Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutukseen pääseminen edellyttää todettua soveltuvuutta nuorisopsykiatrian erikoislääkäriksi. Hakijan aikaisempi kokemus ja tieteellinen ansio lasketaan hyväksi. Mikäli vastuuhenkilö katsoo hakijan sopimattomaksi alalle, käsitellään asia hakijan oikeusturvan toteutumiseksi ja hakijan niin toivoessa eri yliopistojen vastuuhenkilöiden yhteisessä kokouksessa. Halutessaan hakija voi pyrkiä erikoistumaan toiseen yliopistoon.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti:

6 kk palvelu aikuispsykiatriassa, 9 kk jotakin psykiatrian erikoisalaa, aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa.

Runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu tulee sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia päämääriä.

Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalle koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteet (*:llä merkityt) ja palvelut kirjataan lokikirjaan

Eriytyvä koulutus (4 v)

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana. Eriytyvän koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovitussa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Palvelua yliopistollisessa sairaalassa vaaditaan vähintään 2 vuotta. Poikkeuksena ovat tohtori- ja dosenttijohtoiset koulutussairaalat, jolloin tarvittava yliopistollinen palvelu on vähintään 1 vuosi.

Nuorisopsykiatriassa eriytyvä koulutus on 3 – 4 vuotta nuorisopsykiatriassa ja 0-12 kk jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla.

Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kk erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kk palvelua kliinisellä nuoren ruumiilliseen kasvuun ja kehitykseen liittyvällä erikoisalalla (pediatria, neurologia, sisätaudit).

Koulutuksen sisältö

Psykoterapiakoulutus: Psykoterapiakoulutuksen tulee taata erikoistuvalla riittävä teoreettinen opetus ja työhönohjaus psykoterapiassa. Koulutus sisältää 120 tuntia teoreettista koulutusta ja psykoterapian työhönohjausta vähintään 50 tuntia yksilöllistä työhönohjausta tai 100 tuntia ryhmätyöhönohjausta.

Erikoistuva voi saada erikoistumisen aikana erityistason psykoterapeuttikoulutuksen. Kouluttajalla tulee tällöin olla psykoterapian vaativan erityistason koulutus. Koulutuksen vähimmäisvaatimukset ovat silloin:

Koulutuksen teoreettinen, systemaattinen opetus on 200 tuntia, josta 60 tuntia suoritetaan runkokoulutuksen aikana ja 140 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana. Lisäksi vaaditaan perehtymistä alan kirjallisuuteen.

Työnohjauksen alaisena tapahtuva psykoterapeuttinen työskentely, jonka laadun ja keston määrää ko. psykoterapiamuoto.

Työnohjauksen määrän tulee olla vähintään 50 tuntia yksilöohjausta tai 100 tuntia pienryhmäohjausta.

Toimipaikkakoulutuksen ja teoreettisen koulutuksen tavoitteet ovat esitetyt kohdassa tavoitteet.

Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla, jossa on eriteltyä sekä kliinisen että teoreettisen koulutuksen sisällöt ja niiden toteutuminen.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa lukukausien aikana.

Koulutussairaalat ja kouluttajat: <http://www.med.helsinki.fi/erikoislaakari>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (runkokoulutus 40 + eriytyvä koulutus 40 + hallinnollinen koulutus 20 tuntia)

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen, kerran vuodessa yhdessä järjestämään nuorisopsykiatriseen kliiniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen

Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatriyhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaalaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan nuorisopsykiatrin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista kouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein.

Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä.

Koulutuksen vastuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain. Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Kutchner S. (Ed.): Practical child and adolescent psychopharmacology (Cambridge Univ Press)
2. Laufer M. & Laufer M.E.: Adolescence and developmental breakdown: A psychoanalytic view (Yale Univ Press or Karnac Books)
3. Blos P.: On adolescence (Free Press)
4. Winnicott D.W.: The maturational process and the facilitating environment (Karnac Books)
5. Worden M.: Adolescents and their families. An introduction to assessment and intervention (Haworth Press)
6. Aalberg V. & Siimes M.: Lapsesta aikuiseksi (Nemo)
7. Lönnqvist J., Heikkinen M., Henriksson M., Marttunen M. & Partonen T. (toim.): Psykiatria (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Adolescence
2. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
3. Adolescent Psychiatry, vuosikirja
4. Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology
5. British Journal of Psychiatry
6. Alaa koskevat artikkelit kotimaisissa lääketieteellisissä aikakauslehdissä

Lainsäädäntö

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruslait
KansanterveysL ja A, ErikoissairaanhoidoL ja A, SosiaalihuoltoL ja A
2. Täsmäntävät erityislait
L ja A potilaan asemasta ja oikeuksista, MielenterveysL ja A, LastensuojeluL ja A, KoulukotiA, L lapsen hoitotuesta, L kehitysvammaisten erityishuollosta, PäihdehuoltoL, HuumausaineL
3. Alaikäisten asema ja sosiaaliturva
YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, SairausvakuutusL ja A
4. Ammatin harjoittaminen
Terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva L ja A

2003-2005

NUORISOPSYKIATRIA

Vastuuhenkilö: Dos. Veikko Aalberg

KLL/Lasten ja nuorten sairaala/Nuorisopsykiatrian yksikkö, Lastenlinnantie 2, PL 280, 00029 HUS

Puh. 471 80202, veikko.aalberg@hus.fi

Tavoitteet

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon.

- Perustiedot elämäkkaaresta; lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykinen kehitys*
 - Psykiatriaan tarvittavat perustiedot neurobiologiasta*
 - Psykiatrinen diagnostiikka*
 - Perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta*
 - Perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä*
 - Psykoterapian perusteet*
- Perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä*
- Tuntee nuoruusiän psyykinen kehitys ja sen häiriöt
 - Osattava nuoruusiän fyysinen kehitys
 - Hallita nuoruusiän diagnostiikka
 - Tuntee riittävän laajasti psykologiset, biologiset ja fysiologiset tutkimusmenetelmät
 - Omata riittävä tieto nuorten psykoterapiamuodoista ja taito ainakin yhdessä terapiamuodossa
 - Osattava nuorten lääkehoito
 - Osattava ohjata työryhmää
 - Kyettävä moniammatilliseen yhteistyöhön
 - Olla perehtynyt ennaltaehkäisyyn
 - Olla perehtynyt alan tieteellisiin menetelmiin ja omata valmius tutkimuksen tekemiseen.
 - Tunnettava nuoria koskeva lainsäädäntö ja osattava tehdä asiantuntijalausunto

Koulutukseen hakeutuminen

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon jälkeen. Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutukseen pääseminen edellyttää todettua soveltuvuutta nuorisopsykiatrian erikoislääkäriksi. Hakijan aikaisempi kokemus ja

tieteellinen ansio lasketaan hyväksi. Mikäli vastuuhenkilö katsoo hakijan sopimattomaksi alalle, käsitellään asia hakijan oikeusturvan toteutumiseksi ja hakijan niin toivoessa eri yliopistojen vastuuhenkilöiden yhteisessä kokouksessa. Halutessaan hakija voi pyrkiä erikoistumaan toiseen yliopistoon.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi edelleen sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan 1.1.2000 tai sen jälkeen (Jorvin, Peijaksen, Hesperian, Kätilöopiston ja Marian sairaalat).

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Runkokoulutus (1 v 3 kk)

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti:

6 kuukauden palvelu aikuispsykiatriassa, 9 kuukautta jotakin psykiatrian erikoisalaa, aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatria.

Runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kuukautta palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kuukautta psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu tulee sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia päämääriä.

Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatria. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteet (*:llä merkityt) ja palvelut kirjataan lokikirjaan

Eriytyvä koulutus (4 v)

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana. Eriytyvän koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovituisissa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Palvelua yliopistollisessa sairaalassa vaaditaan vähintään kaksi vuotta. Poikkeuksena ovat tohtori- ja dosenttijohtoiset koulutussairaalat, jolloin tarvittava yliopistollinen palvelu on vähintään yksi vuosi.

Nuorisopsykiatriassa eriytyvä koulutus on 36 -48 kuukautta nuorisopsykiatriassa ja 0-12 kuukautta jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla.

Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kuukautta erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kuukautta palvelua kliinisellä nuoren ruumiilliseen kasvuun ja kehitykseen liittyvällä erikoisalalla (pediatria, neurologia, sisätaudit).

Koulutuksen sisältö

Psykoterapiakoulutus: Psykoterapiakoulutuksen tulee taata erikoistuvalla riittävä teoreettinen opetus ja työnohjaus psykoterapiassa. Koulutus sisältää 120 tuntia teoreettista koulutusta ja psykoterapian työnohjausta vähintään 50 tuntia yksilöllistä työnohjausta tai 100 tuntia ryhmätyönohjausta.

Erikoistuva voi saada erikoistumisen aikana erityistason psykoterapeuttikoulutuksen. Kouluttajalla tulee tällöin olla psykoterapian vaativan erityistason koulutus.

Koulutuksen vähimmäisvaatimukset ovat silloin:

Koulutuksen teoreettinen, systemaattinen opetus on 200 tuntia, josta 60 tuntia suoritetaan runkokoulutuksen aikana ja 140 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana. Lisäksi vaaditaan perehtymistä alan kirjallisuuteen.

Työnohjauksen alaisena tapahtuva psykoterapeuttinen työskentely, jonka laadun ja keston määrää ko. psykoterapiamuoto.

Työnohjauksen määrän tulee olla vähintään 50 tuntia yksilöohjausta tai 100 tuntia pienryhmäohjausta.

Toimipaikkakoulutuksen ja teoreettisen koulutukset tavoitteet ovat esitetyt kohdassa tavoitteet. Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla, jossa on eriteltyä sekä kliinisen että teoreettisen koulutuksen sisällöt ja niiden toteutuminen.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa lukukausien aikana.

Koulutussairaalat ja kouluttajat:

<http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (100 tuntia)

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä on nuorisopsykiatriassa 100 tuntia. Näistä tunneista suoritetaan runkokoulutuksen aikana 40 tuntia, eriytyvän koulutuksen aikana 40 tuntia ja johtamis- ja hallinnon koulutusta 20 tuntia.

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen, kerran vuodessa yhdessä järjestämään nuorisopsykiatriseen kliiniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatriyhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaalaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan nuorisopsykiatrin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista kouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein. Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä.

Koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain.

Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Kutcher S. (Ed.): Practical child and adolescent psychopharmacology (Cambridge Univ Press)
2. Laufer M. & Laufer M.E.: Adolescence and developmental breakdown: A

- psychoanalytic view (Yale Univ Press or Karnac Books)
3. Blos P.: On adolescence (Free Press)
 4. Winnicott D.W.: The maturational process and the facilitating environment (Karnac Books)
 5. Worden M.: Adolescents and their families. An introduction to assessment and intervention (Haworth Press)
 6. Aalberg V. & Siimes M.: Lapsesta aikuiseksi (Nemo)
 7. Lönnqvist J., Heikkinen M., Henriksson M., Marttunen M. & Partonen T. (toim.): Psykiatria (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Adolescence
2. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
3. Adolescent Psychiatry, vuosikirja
4. Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology
5. British Journal of Psychiatry
6. Alaa koskevat artikkelit kotimaisissa lääketieteellisissä aikakauslehdissä

Lainsäädäntö

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruslait
KansanterveysL ja A, ErikoissairaanhoitoL ja A, SosiaalihuoltoL ja A
2. Täsmäntävät erityislait
L ja A potilaan asemasta ja oikeuksista, MielenterveysL ja A, LastensuojeluL ja A, KoulukotiA, L lapsen hoitotuesta, L kehitysvammaisten erityishuollosta, PäihdehuoltoL, HuumausaineL
3. Alaikäisten asema ja sosiaaliturva
YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, SairausvakuutusL ja A4. Ammatin harjoittaminen
Terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva L ja A

2001-2003

NUORISOPSYKIATRIA

Vastuhenkilö: Dos. Veikko Aalberg

KLL/Lasten ja nuorten klinikka/Nuorisopsykiatrian yksikkö, Lastenlinnantie 2, PL 280, 00029 HUS

Puh. 471 80202, veikko.aalberg@hus.fi

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Nuorisopsykiatrian koulutusohjelma kestää 6 vuotta. Siihen sisältyy 6 kuukautta terveyskeskuspalvelua ja 1 vuosi 6 kuukautta runkokoulutusta. Eriytyvä koulutus kestää 4 vuotta ja se tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovituisissa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Palvelua yliopistollisessa sairaalassa vaaditaan vähintään 2 vuotta.

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa lukukausien aikana.

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon.

Tavoitteet

Perustiedot elämänkaaresta; lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykinen kehitys*
Psykiatriaan tarvittavat perustiedot neurobiologiasta*
Psykiatrinen diagnostiikka*
Perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta*
Perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä*
Psykoterapian perusteet*
Perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä*
Tuntee nuoruusiän psyykinen kehitys ja sen häiriöt Osattava nuoruusiän fyysinen kehitys
Hallita nuoruusiän diagnostiikka
Tuntee riittävän laajasti psykologiset, biologiset ja fysiologiset tutkimusmenetelmät
Omata riittävä tieto nuorten psykoterapiamuodoista ja taito ainakin yhdessä terapiamuodossa
Osattava nuorten lääkehoito
Osattava ohjata työryhmää
Kyettävä moniammatilliseen yhteistyöhön
Olla perehtynyt ennaltaehkäisyyn
Olla perehtynyt alan tieteellisiin menetelmiin ja omata valmius tutkimuksen tekemiseen.
Tunnettava nuoria koskeva lainsäädäntö ja osattava tehdä asiantuntijalausunto

Koulutukseen hakeutuminen

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon jälkeen. Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutukseen pääseminen edellyttää todettua soveltuvuutta nuorisopsykiatrian erikoislääkäriksi. Hakijan aikaisempi kokemus ja tieteellinen ansio lasketaan hyväksi. Mikäli vastuhenkilö katsoo hakijan sopimattomaksi alalle, käsitellään asia hakijan oikeusturvan toteutumiseksi ja hakijan niin toivoessa eri yliopistojen vastuhenkilöiden yhteisessä kokouksessa. Halutessaan hakija voi pyrkiä erikoistumaan toiseen yliopistoon.

KOULUTUSOHJELMAN RAKENNE

Terveyskeskuspalvelu (6 kk)

Runkokoulutus (1 v 6 kk)

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti:

6 kuukauden palvelu aikuispsykiatriassa
12 kuukautta jotakin psykiatrian erikoisalaa, aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa.

Runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kuukautta palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kuukautta psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu tulee sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia päämääriä.

Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoriso- ja oikeuspsykiatriaa. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Runkokoulutuksen tavoitteet (*:llä merkityt) ja palvelut kirjataan lokikirjaan

Eriytyvä koulutus (4 v)

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana.

Eriytyvän koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovituisissa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa.

Palvelua yliopistollisessa sairaalassa vaaditaan vähintään kaksi vuotta. Poikkeuksena ovat lääketiet. tohtori- ja dosenttijohtoiset koulutussairaalat, jolloin tarvittava yliopistollinen palvelu on vähintään yksi vuosi.

Nuorisopsykiatriassa eriytyvä koulutus on 36– 48 kuukautta nuorisopsykiatriassa ja 0–12 kuukautta jollakin muulla psykiatrian erikoisalalla.

Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kuukautta erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kuukautta palvelua kliinisellä nuoren ruumiilliseen kasvuun ja kehitykseen liittyvällä erikoisalalla (pediatria, neurologia, sisätaudit).

Koulutuksen sisältö

Psykoterapiakoulutus:

Psykoterapiakoulutuksen tulee taata erikoistuvalla riittävä teoreettinen opetus ja työnohjaus psykoterapiassa. Koulutus sisältää 120 tuntia teoreettista koulutusta ja psykoterapian työnohjausta vähintään 50 tuntia yksilöllistä työnohjausta tai 100 tuntia ryhmätyönohjausta.

Erikoistuva voi saada erikoistumisen aikana erityistason psykoterapeuttikoulutuksen. Kouluttajalla tulee tällöin olla psykoterapian vaativan erityistason koulutus.

Koulutuksen vähimmäisvaatimukset ovat silloin:

- Koulutuksen teoreettinen, systemaattinen opetus on 200 tuntia, josta 60 tuntia suoritetaan runkokoulutuksen aikana ja 140 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana.

Lisäksi vaaditaan perehtymistä alan kirjallisuuteen.

- Työnohjauksen alaisena tapahtuva psykoterapeuttinen työskentely, jonka laadun ja keston määrää ko. psykoterapimuoto.

Työnohjauksen määrän tulee olla vähintään 50 tuntia yksilöohjausta tai 100 tuntia pienryhmäohjausta.

Toimipaikkakoulutuksen ja teoreettisen koulutukset tavoitteet ovat esitetyt kohdassa tavoitteet. Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla, jossa on eriteltynä sekä kliinisen että teoreettisen koulutuksen sisällöt ja niiden toteutuminen.

HYKS:n kouluttajat:

dos Veikko Aalberg, dos. Mauri Marttunen, erik.lääk. Mervi Mattila

Koulutussairaalat: <http://www.ltdk.helsinki.fi/opiskelu/erikoislaakari/>

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (100 tuntia)

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä on nuorisopsykiatriassa 100 tuntia. Näistä tunneista suoritetaan runkokoulutuksen aikana 40 tuntia, eriytyvän koulutuksen aikana 40 tuntia ja johtamis- ja hallinnon koulutusta 20 tuntia.

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen, kerran vuodessa yhdessä järjestämään nuorisopsykiatriseen kliiniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatriyhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaalaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvan nuorisopsykiatrin osallistuminen oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista kouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein. Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä.

Koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain. Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä: kliinistä työtä, taitojen kehittymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin, kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä hallinnollisiin ja johtamistehtäviin.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kirjat (viimeisin painos)

1. Noshpitz (Ed.): Handbook of child and adolescent psychiatry, Vol. 3 Adolescence: Development and syndromes (John Wiley)

2. Laufer M. & Laufer M.E.: Adolescence and developmental breakdown: A psychoanalytic view (Yale Univ Press or Karnac Books)
3. Blos P.: On adolescence (Free Press)
4. Winnicott D.W.: The maturational process and the facilitating environment (Karnac Books)
5. Worden M.: Adolescents and their families. An introduction to assessment and intervention (Haworth Press)
6. Aalberg V. & Siimes M.: Lapsesta aikuiseksi (Nemo)
7. Lönnqvist J., Heikkinen M., Henriksson M., Marttunen M. & Partonen T. (toim.): Psykiatria (Duodecim)

Lehdet (tenttiä edeltävän kolmen vuoden lehdet)

1. Journal of Adolescence
2. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry
3. Adolescent Psychiatry, vuosikirja
4. Journal of Child and Adolescent Psychopharmacology
5. British Journal of Psychiatry
6. Alaa koskevat artikkelit kotimaisissa lääketieteellisissä aikakauslehdissä

Lainsäädäntö

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon peruslait
KansanterveysL ja A, ErikoissairaanhoidoL ja A, SosiaalihuoltoL ja A
2. Täsmäntävät erityislait
L ja A potilaan asemasta ja oikeuksista, MielenterveysL ja A, LastensuojeluL ja A, KoulukotiA, L lapsen hoitotuesta, L kehitysvammaisten erityishuollosta, PäihdehuoltoL, HuumausaineL
3. Alaikäisten asema ja sosiaaliturva
YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, SairausvakuutusL ja A
4. Ammatin harjoittaminen
Terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva L ja A